

Андрєєв Є.В.,
кандидат медичних наук, доцент кафедри сучасних
технологій медичної діагностики та лікування
Національного медичного університету імені О.О. Богомольця

ДОСВІД РОЗВИТКУ ІНФРАСТРУКТУРИ СИСТЕМ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В ЄС: МОЖЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ В УКРАЇНІ

Для України, яка перебуває у процесі євроінтеграційних реформ та потребує повоєнної відбудови медичної галузі, досвід ЄС має стратегічне значення. Відновлення системи охорони здоров'я вимагає не лише фізичного відновлення зруйнованих об'єктів, але й інституційного переосмислення підходів до планування, фінансування та управління інфраструктурними ресурсами. Гармонізація з європейськими стандартами – це не лише вимога інтеграційного процесу, а й передумова створення стійкої, технологічно оновленої та енергоефективної медичної системи, спроможної реагувати на сучасні безпекові, демографічні та епідеміологічні виклики.

Повоєнне відновлення медичної галузі потребуватиме впровадження принципів енергоефективного будівництва, цифровізації медичних послуг, інтеграції до європейського простору даних про здоров'я (EHDS) та підвищення якості управління в системі охорони здоров'я. Проте успішна реалізація цих завдань потребує не просто технічного запозичення практик ЄС, а їх цілеспрямованої адаптації до національного контексту, враховуючи інституційну спроможність, фінансові ресурси, стан інфраструктури та кадровий потенціал медичної галузі. З огляду на це, у табл. 1 узагальнено ключові напрями, інструменти та підходи, що формують сучасну модель інфраструктурного розвитку системи охорони здоров'я в країнах ЄС, а також визначено можливі шляхи їх практичного застосування в Україні.

Таблиця 1

**Досвід розвитку інфраструктури систем охорони здоров'я в ЄС:
можливості адаптації в Україні**

№	Напрямок / інструмент ЄС	Ключові елементи досвіду ЄС	Можливості адаптації в Україні	Очікуваний ефект
1	2	3	4	5
1	Нормативно-правова гармонізація (Регламент 305/2011, Eurocodes)	Єдина система технічних стандартів для будівництва медичних закладів; обов'язкова оцінка безпеки, енергоефективності та стійкості	Адаптація технічних вимог до Eurocodes; створення національної системи сертифікації медичних споруд	Підвищення якості та безпеки будівель; зменшення енергоспоживання та витрат на утримання
2	Інвестиційні програми ЄС (InvestEU, EU4Health)	Цільове фінансування реконструкції лікарень, модернізації обладнання, розвитку цифрової інфраструктури	Використання грантових і фінансових інструментів ЄС для регіональної відбудови лікарень; пілотні проекти за моделлю «зелених» лікарень	Підвищення доступності медичних послуг і покращення матеріально-технічної бази
3	Модульна архітектура медичних закладів	Гнучкі будівельні рішення, що дозволяють швидко змінювати функціональне призначення приміщень	Впровадження стандартів модульного проектування в програмах відбудови медичної галузі	Зниження витрат часу й коштів на будівництво, підвищення стійкості медичних закладів
4	Регулювання медичних виробів (MDR 2017/745, IVDR 2017/746)	Єдині вимоги до безпеки, сертифікації та клінічної оцінки медичних виробів	Гармонізація національного законодавства із MDR/IVDR; створення електронного реєстру медичних виробів	Підвищення прозорості ринку медичних товарів і довіри до системи охорони здоров'я
5	Цифрова інфраструктура MyHealth@EU	Система обміну медичними даними між країнами ЄС; стандартизовані формати електронних записів	Інтеграція української системи eHealth із європейською мережею через сумісні стандарти	Забезпечення безперервності лікування пацієнтів і цифрової взаємодії з ЄС
6	Моніторинг ефективності систем (HSPA)	Комплексна оцінка ефективності, доступності, фінансової стійкості та якості медичних послуг	Створення Національної платформи оцінки ефективності системи охорони здоров'я на базі МОЗ і НСЗУ	Дані для управлінських рішень, підвищення прозорості й ефективності використання коштів

7	Енергетична ефективність медичних об'єктів	Використання систем енергоаудиту, «зелених» сертифікатів	Запровадження програми енергоефективності лікарень	Оптимізація енергоспоживання, підвищення екологічної безпеки й зниження витрат
8	Комплексне управління інфраструктурою (партнерство уряду, органів місцевого самоврядування, бізнесу)	Координація фінансування між рівнями влади; участь громад у плануванні проєктів	Державно-приватне партнерство у сфері охорони здоров'я	Підвищення довіри до реформ і якості публічного управління у медичній сфері
9	Програми підготовки кадрів у сфері цифрової медицини та управління	Освітні ініціативи EU4Health та Erasmus+ для медичних менеджерів	Розробка національної програми для підготовки кадрів	Підвищення компетентності управлінців і лікарів у цифровій трансформації
10	Кризова резильєнтність системи охорони здоров'я (уроки COVID-19)	Резильєнтний підхід сприятиме формуванню запасів ресурсів, адаптивні логістичні ланцюги, телемедицина	Інституційне закріплення механізмів кризового управління в МОЗ і на місцях	Формування системи медичної резильєнтності у воєнних і повоєнних умовах

Запропонована система адаптації європейського досвіду відображає логіку поступового переходу від нормативно-правової гармонізації до цифрової інтеграції та підвищення резильєнтності медичних установ, що створює підґрунтя для побудови ефективної, стійкої та інноваційної архітектури національної системи охорони здоров'я. Наведені напрями демонструють системний характер європейської політики розвитку інфраструктури охорони здоров'я, яка поєднує правові, технічні, фінансові та управлінські компоненти. Основу гармонізації становить Регламент (ЄС) № 305/2011, який встановлює вимоги до розміщення, безпеки, енергоефективності та екологічності будівель, зокрема й медичних об'єктів, а також Єврокоди (EN 1990 – EN 1999), які закладають уніфіковані стандарти будівельного проєктування в державах-членах ЄС. Для України це створює основу для перегляду національних будівельних норм та їхнього зближення з європейськими технічними регламентами.